1. Akmenī kalts mīlestības stāsts

Vienu no iespaidīgākajiem pasaules arhitektūras brīnumiem radījis latvietis Eduards Liedskalniņš (*Edward Leedskalnin*). Iespējams, viņš ir viens no apdāvinātākajiem un apbrīnojamākajiem cilvēkiem 20. gadsimtā. Līdz pat mūsu dienām par viņu stāsta dažādas leģendas, bet viņa veidotā „Koraļļu pils" tiek salīdzināta ar Ēģiptes piramīdām un Stounhendžas akmeņiem.

Eduards Liedskalniņš ir dzimis 1887. gadā Madonas apriņķa Stāmerienas pagastā. 25 gadu vecumā viņš saderinājās ar novadnieci Hermīni Lūsi (ASV viņa līgava nezināmu iemeslu dēļ tiek saukta par *Agnes Scuffs*), taču dienu pirms kāzām desmit gadus jaunākā līgava viņu pametusi. Satriektais jauneklis kā kuģa puika devies uz Kanādu, kur bijis mežstrādnieks. Vēlāk viņš pārcēlies uz ASV, kur strādājis ceļu būvē, Teksasā bijis vēršu pārdzinējs. Kad Eduards saslima ar tuberkulozi, viņš 1918. gadā, labāku klimatu meklēdams, pārcēlās uz Floridu. 1936. gadā Eduards Houmstedā nopirka 10 akrus zemes un kā veltījumu savai liktenīgajai mīlestībai sāka tur veidot „Akmens vārtu parku", kas vēlāk tika pārdēvēts par „Koraļļu pili". Pirmos trīs gadus, Liedskalniņš, izmantojot vecas kravas mašīnas šasijas, pārveda no Floridas uz jauno īpašumu koraļļu bluķus.

Viņam palīdzēja tikai viens draugs, kuram piederēja traktors. Zināšanas par akmens kalšanu un apstrādi Eduards bija apguvis savā ģimenē Latvijā.

Nelaimīgais vientuļnieks „Koraļļu pili" cēla 28 gadus bez citu cilvēku palīdzības. Zinātniekus visvairāk izbrīna tas, ka Eduards bijis tikai 152 centimetrus garš un svēris aptuveni 45 kilogramus, bet milzīgos, vairākus desmitus tonnu smagos akmens bluķus viņš pārvietojis vienatnē, izmantojot tikai dažus pašdarinātus darbarīkus – sviras un vinčas. Daži zinātnieki ir izteikuši pieņēmumu, ka Eduards, pašmācības ceļā apgūstot matemātiku un fiziku, ir atklājis seno ēģiptiešu piramīdu celtniecības noslēpumus. Tūristiem, kuri apmeklējuši viņa pili, Liedskalniņš apgalvojis, ka izmantojot magnētu spēku.

„Koraļļu pili" Eduards cēlis tikai vakaros un naktīs laternu gaismā, jo dienā bijis pārāk karsts, lai strādātu. Pils tika būvēta iedomātai piecu cilvēku ģimenei. Tās būvniecībai izlietotas vairāk nekā 1100 tonnas akmens bluķu, kuri daudzu miljonu gadu laikā izveidojušies no koraļļiem. Akmens sienu sekcijas ir 2,5 metrus augstas, 1,2 metrus platas, 1 metru biezas un 58 tonnas smagas. Pils kompleksā ir vairāki brīnumaini objekti: 9 tonnas smagi vārti, ko varēja atvērt ar vienu pirkstu, 20 tonnas smagi šūpuļkrēsli, ko bez piepūles iekustina viens cilvēks, uz Polārzvaigzni iestatīts teleskops, apbrīnojami precīzs saules pulkstenis – līdz šim vienīgais šāda veida pulkstenis pasaulē, kas rāda trīs laika ritumus: pulksteņa laiku, mēnesi un gadalaiku.

1951. gada decembrī Eduards Liedskalniņš saslima, tāpēc pie pils vārtiem atstāja zīmīti: „Dodos uz slimnīcu". Viņš patiešām devās uz slimnīcu, kur pēc trim dienām miegā nomira.

Eduards Liedskalniņš ir dzīvojis ļoti vienkāršu dzīvi, nekad nav braucis ar mašīnu. Lai iegādātos pārtiku, viņš vienmēr ar divriteni devies uz 6 kilometrus attālo pilsētas centru. Kaut gan Liedskalniņam bija tikai četru klašu izglītība, viņš ir pamanījies ne vien uzcelt veselu pili, bet arī izgudrot elektrības ģeneratoru un sarakstīt vairākas brošūras, kurās apkopojis savas pārdomas par elektrību, minerāliem, politiku, zemes radību, dzīves ciklu u.c.

Pēc Eduarda nāves „Koraļļu pili" mantoja viņa brāļadēls, kuram tā nepatika, tāpēc 1953. gadā viņš pili pārdeva kādai Eduarda draugu ģimenei. Šodien „Koraļļu pils" ir kļuvusi par vienu no pasaules noslēpumainākajiem tūrisma objektiem. 1984. gadā pils tika iekļauta ASV Nacionālajā vēsturisko vietu reģistrā. 1986. gadā amerikāņu rokmūziķis Billijs Aidols (*Billy Idol*), iedvesmojoties no „Koraļļu pils" apmeklējuma un stāsta par Liedskalniņa līgavu, uzrakstīja dziesmu *Sweet Sixteen* („Saldie sešpadsmit"), kurā dzied par šo liktenīgo mīlestību.

(Materiāls sagatavots pēc http://www.gulbenesbiblioteka.lv/index.php/lv/novads/novadnieks/ makslinieki/liedskalnins/, http://coralcastle.com/whos-ed/ u.c. materiāliem)